

Årsplan for

FRILUFTSBARNEHAGE

2020

FRILUFTSBARNEHAGE

Innholdsfortegnelse

• Vår historie	s.3
• Kort om barnehagen	s. 4
• Visjon og verdier	s. 4
• Hovedmål	s. 4
• Friluftsliv	s. 5
• Tromsø 2020	s. 6
• Våre arbeidsmetoder	s. 6
• Reggio Emilia filosofien	s. 6
• Gjenbruksmaterialer	s. 7
• Progresjon	s. 8
• Vurdering	s. 8
• Dokumentasjon	s. 9
• Barnehagens digitale praksis	s. 9
• Barnehagens innhold	s. 9
• Barns behov for omsorg	s. 9
• Barnehagen skal fremme danning	s. 10
• Barnehagen skal fremme læring	s. 11
• Lek	s. 13
• Sosialt samspill, vennskap og fellesskap	s. 14
• Fagområdene	s. 16
• Kommunikasjon, språk og tekst	s. 17
• Kropp, bevegelse, mat og helse	s. 17
• Kunst, kultur og kreativitet	s. 18
• Natur, Miljø og teknologi	s. 18
• Antall, rom og form	s. 19
• Etikk, religion og filosofi	s. 19
• Nærmiljø og samfunn	s. 19
• Samarbeid mellom barnehage og hjem	s. 20
• Taushetsplikt og opplysningsplikt	s. 21
• Planer for overganger	s. 21
• Når barnet begynner i barnehage	s. 21
• Overganger innad i barnehagen	s.21
• Barnehage-skole	s. 21
• Tradisjoner	s. 22
• Møteplan	s 24

VÅR HISTORIE:

Hamna Friluftsbarnehage er en foreldreid barnehage, som ble startet i 1988. Allerede i 2005 åpnet vi en egen friluftsavdeling i vår lavvo som ligger nede i fjæra, og der er ei fast gruppe barn fra Bjørnehiet og Ulvehiet, to dager i uka.

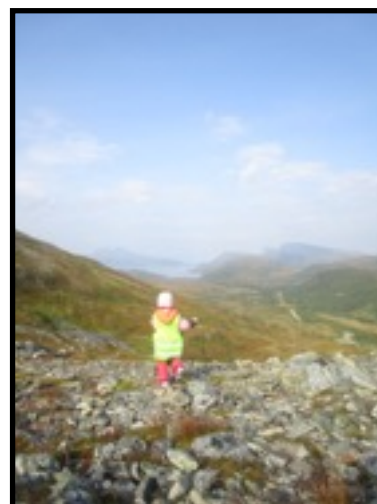
Lavvoen er et yndet turmål for alle barna i barnehagen. Her er det nært til fjæra, der man kan finne krabber og marflo, hilse på ender og oter, og samle skjell. En spennende bekk, tauklatring og balansering gir barna varierte muligheter til utfoldelse. Inne i lavvoen har vi sitteplasser til å spise på, mulighet til å hvile seg på brisken eller varme seg om det er behov for det.

Barnehagen har lysløypa, skogen og fjæra i nærområdet, noe som gir gode friluft og tur muligheter. Selve uteområdet i barnehagen er kupert med berg, trær og en bekk der barna har all mulighet til fysisk aktivitet. Området er krydret med lydeffekter og balanse hindre. Det skaper mulighet for fysisk utfoldelse og fantasifull lek. Det vokser blåbær og tyttebær vilt på uteområdet, og vi har også solbærtrær og jordbærplanter. På våren planter vi gulrøtter, kålrabi, sukkererter og potet, og barna er med på innhøstingen. Inne på barnehagens område har vi egen bål plass med gapahuk, og vi spiser gjerne ute uansett tid på året. Vi har fast utelunsj en gang i måneden, og vi har også utestart hver mandag.

Barnehagen har gått til anskaffelse av egen minibuss, som gjør det enklere for oss å komme oss på tur, og vi drar ukentlig på turer med små grupper barn. Finnvikdalen, Tromsdalen, Tønsvika, Charlottenlund, biblioteket og klatrehallen ved Tromsøbadet og Solneset skole er plasser vi ofte drar til. I tillegg bruker vi turplassene våre i nærområdet ukentlig.

Siden 2003 har barnehagen vært Reggio Emilia inspirert, og er en av 5 barnehager som har dannet nettverket Tromsø2020. Her jobber vi med personalutvikling i tråd med vår pedagogiske plattform. Vi ser på barn som kompetente, med sine egne teorier, tanker og lyst til å delta i samfunnet. Barnehagen jobber for å gi barna erfaringer og rom til å utforske, samtidig som de skal lære å ta vare på omgivelsene og naturen. Dette gjøres med tilgjengelig og variert utstyr, materialer og tilstedeværende personale. Tanken om barn som utforskende og lærevillige mennesker, passer godt inn i vår friluftprofil, og gjennom prosjektet «Barns møte med naturen» får barna utforske og lære om ulike fenomener og ting de møter i naturen. Vi er opptatt av at barna skal få naturopplevelser og bli kjent med naturens mangfold, og barnehagen skal bidra til at barna opplever tilhørighet til naturen.

KORT OM BARNEHAGEN:

Vi er en 3 avdelings foreldreid barnehage. I tillegg har vi Lavvo i fjæra.

Inndeling av av de ulike avdelingene kan variere noe, ut i fra barnegruppene, men vi ønsker og ha mest mulig alders homogene grupper

På **Revehiet** går de aller yngste barna. Her er det plass til 12 barn i alderen 0-2 år.

På **Bjørnehiet** har vi plass til 18 barn i alderen 2-4 år, mens vi på **Ulvehiet** har plass til 24 barn i alderen 4-6 år.

Oterhula: Ei fast gruppe barn fra Bjørnehiet og Ulvehiet er her 2 dager i uka.

Alle avdelingen har god pedagogtetthet, og følger bemanningsnormen med 1 voksen pr 3 barn under 3 år, og 1 voksen pr 6 barn over 3 år.

Barnehagen har egen renhold- og kjøkkenassistent. Barnehagen serverer frokost, og vi har frukt og grønnsaker som mellommåltider to ganger om dagen.

Til lunsj serverer vi varmmat minimum to ganger i uka, og brødmat de andre dagene.

VÅR VISJON:

Barnehagen med trygghet, trivsel og glede.

VÅRE VERDIER:

Kreativitet, Utfordring, Respekt, Inkludering og Trivsel

Både barn og voksne skal ha en barnehage de trives i. Der kreativiteten blomstrer og barna opplever passende utfordringer i forhold til egen alder og modning. Vi jobber for å skape et miljø som er preget av positivt samspill der alle er inkludert.

HOVEDMÅL:

Skape et trygt og godt miljø der barna har rett til å påvirke sin egen hverdag.

I Hamna Friluftsbarnehage setter vi barna i første rekke. Vi ønsker det beste for dem, og dette ligger til grunn for alt vi gjør. Barna skal føle trygghet og omsorg mens de er i barnehagen, og for å få dette til er det viktig at de voksne og barna spiller på lag. Vi må kunne lytte til hverandre og la alle bli hørt. Vi må stille spørsmål, være undrende og finne løsninger sammen. Vi må vise tillit til hverandre og være engasjert. Barna skal føle at de blir sett og tatt vare på, og at de har et fang å sitte på hvis de trenger det. Personalet skal ivareta alle barna, som med sine ulikheter har forskjellige behov.

FRILUFTSLIV

Friluftsliv er en sentral del av den norske kulturen, og livet i Hamna Friluftsbarnehage. Vi vil skape positive holdninger til naturen, gjennom fine og spennende opplevelser ute i barnehagen, og nærområdet. Ved å ha allsidig fysisk aktivitet som stimulerer barnas motoriske ferdigheter, vil vi få friske og robuste barn.

Alle avdelingene går ukentlig på turer. Turene skal gi utfordringer og mestringsfølelser, tilpasset barnas alder og nivå. Der de eldste kan gå på lange turer i lysløypa, går de aller yngste barna på korte turer ut av barnehagen. Barnehagens spennende uteområde gir oss også ulike naturopplevelser ute i barnehagen, blant annet gjennom hviling i hengekøyer.

Barnehagen har faste turområder i nærområdet. Hamnaholla/trollskogen, stikkrenna nord i lysløypa, og lavvoen er plasser vi ofte besøker. På plassene har vi hengt opp fuglekasser, og litt informasjon om hva man kan gjøre på de ulike plassene. For at områdene skal bli kjent for familiene i barnehagen, har vi lagd turkart, med GPS koordinater, slik at det blir lett å finne frem. Når vi skal på tur, skal barna få være med på å pakke tursekkene, slik at de lærer hva de behøver å ha med av klær og mat for en dag ute. Etterhvert som barna blir store nok til å bære egen sekk, vil de gjøre det. Ved å lære om sporløs ferdsel i naturen, vil det være med på å gi gode holdninger til å ta vare på naturen, slik at den kan gi oss det vi trenger også i fremtiden.

Gjennom felles opplevelser blir vi glad i å gå på tur og får nye ideer til prosjekter. Vi møter barnas nysgjerrighet og interesse for det de ser og opplever. Personalet skal skape interesser for det som finnes i naturen, og hjelpe ungene å finne ut mer om det som interesserer dem. Det kan være tang, stein, skjell, krabbe, fisk, marflue, flo og fjære, saltvann og ferskvann, søppel og forurensning, luft, sol og planeter, snø og is, bær, sopp og planter. Plukker vi bær kan vi lage syltetøy, lage saft og farge klær. Fisk kan grilles på bål og en del planter kan spises.

Barna skal få varierte opplevelser som vil føre til ny trivsel og nye impulser. Gjennom sansestimulering vil barna få utvidet kunnskap, de kan for eksempel undersøke planter, se på hvordan edderkoppene lever, eller hvordan vann blir til is. Barna skal få lære å bruke ulike verktøy, lære om bål og hvordan man opptre rundt bålet.

Det er frileken som dominerer i utetida, og det er viktig at de voksne tilrettelegger for å skape spennende lekemiljøer, samt tilføre ulike naturmaterialer til leken. Personalet motiverer barna til å være ute ved å sette i gang aktiviteter som skattejakt, regelleker o.l. når vi opplever behov for inspirasjon i barnegruppa. Uteområdet vårt er stort, noe som gjør at det er viktig at de voksne sprer seg for å ha god oversikt over barna og de aktiviteter som foregår.

et lærende barnehagenettverk

Barnehagen er i et nettverk sammen med 4 andre barnehager i Tromsø. Slettaelva barnehage, Domkirkens barnehage, Barnehagen Hundre og Norrøna barnehage. Sammen jobber vi for å utvikle barnehagene våre gjennom vår visjon "Barnehager i aktivitet for framtidens Tromsø". I nettverket arbeider vi med faglig utvikling av den enkelte medarbeider, der den enkelte får tid til å fordype seg faglig på tvers av barnehagene i nettverket.

Tromsø 2020 arrangerer kurs for egne personalgrupper, samt at vi selger kursplasser til andre barnehager.

I nettverket er vi opptatt av å gjøre barna synlig i byen. I den forbindelse arrangerer vi hvert år utstillingen «Lys i mørketid» i sentrum, for å markere starten på mørketida.

VÅRE ARBEIDSMETODER

Reggio Emilia filosofien

I Hamna Friluftsbarnhage er vi inspirert av Reggio Emilia filosofien. Den lille byen Reggio Emilia i Italia har blitt et senter for pedagogisk nytenkning, og har i løpet av de siste 30 år blitt et begrep for alle som er interessert i barnehager, kunst og kultur. Denne filosofien går ut på at vi ser på hvert enkelt barn, som et barn med mange muligheter. Barna er små forskere som har en trang til å finne svar på de spørsmålene de stiller. Deres fantasi er unik, de har lyst til å delta i det som skjer, og vår utfordring er å se underveis hvordan gangen i arbeidet blir. Det er viktig at vi lytter til barna og følger opp det de kommer med av ideer. Vi har valgt å se på barna som "rike barn" med en rekke evner og ferdigheter. Et barn har tanker og teorier som er verdt å lytte til, for både barn og voksne. De er aktive, kompetente og lysten på å ta del i verden.

Vi jobber prosjektorientert i barnehagen, der vi fordypet oss i de tema vi velger å jobbe med. «**Barns møte med naturen**» har vi som utgangspunkt for prosjektarbeidene. Vi ønsker at barn og voksne skal ha glede av friluftsliv og det å være på tur, og samtidig blir kjent med arter og fenomener vi møter i naturen. Det gir oss mulighet og rom for å ta del i barnas nysgjerrighet og utforskning av det vi møter på vår vei. Det er ikke alltid vi når frem til målet på turen, for på veien var det mer spennende å undersøke sneglene vi så, eller undersøker mosen og bladene på bakken. Andre ganger blir vi opptatt av steinene i fjæra, hva som lever under dem, eller hvorfor noen steiner kan flyte på vannet når vi kaster de utover havet. Lys og mørke, skygger, stjerner og nordlys er noe av det vi kan utforske og finne ut av.

«Rommet som den tredje pedagog», er et begrep som stammer fra Reggio Emilia filosofien. Det handler om at rommene er en del av prosjektene vi jobber med, og at prosjektene derfor skal gjenspeiles i rommet. Materialer skal være tilgjengelige og innbydende for barna. Med å ta naturen, i form av mose, kongler, greiner, blader og

steiner, med inn i barnehagen, gir det mulighet til ny utforsking, samtidig som det kan brukes som rekvisitter når vi forteller eventyr.

For at vi voksne skal kunne følge opp barnas interesser er det viktig at vi leser oss opp på temaer dersom barna har spørsmål vi ikke kan svare på. Noen ganger kan vi også ta barna med på søken etter svar. Kanskje har de noen interessante teorier om hvorfor ting er slik de er, eller kanskje må vi sammen søke etter svar i bøker eller på internett.

Barnas interesser, tanker og idéer tas på alvor. Det å få teste ut en teori, kan gi mye læring. Samtidig er det viktig at de voksne kan komme med nye innspill og idéer for å få fremdrift i et prosjekt, og at de voksne fanger opp utsagn og innspill barn kommer med underveis. Vi har tro på at barna lærer mer, om de får følge sine egne tanker og teorier. Når de lurer på noe skal vi undre oss sammen med dem og hjelpe dem å finne løsninger, og la barna få bruke sine kreative evner til å teste ut mulige løsninger på det de lurer på.

Det er prosessen vi jobber med, derfor har vi ikke som mål at barna skal lage et fint produkt. Det er viktig at personalet slipper barna til, og at det er barna som er i fokus. Personalet kan veilede barnet til å f.eks selv tegne en sirkel, ved å vise med fingeren hvordan formen er, eller kanskje man kan finne noe å tegne rundt for å få formen man ønsker.

Når vi fordyper oss i noe, kan man bruke speil, modeller, skisse, bøker, biblioteket, pc og internett. Vi kan også ta i bruk ulike materialer for å skape ulike uttrykk; metall tråd, filt, piperensere, pensler, paljetter, leire, ulike typer maling og tegnesaker. Vi skal legge til rette slik at det meste av materiell som barna trenger er lett tilgjengelig for dem. Slik at de kan hente selv og ikke være avhengig av at de voksne alltid henter og legger fram for dem. Vi motiverer barna til å prøve det de kan klare selv. Vi skal være fleksible, slik at vi gir rom for å følge opp barnas behov. For eksempel får barna avslutte en aktivitet før de må gå ut, eller at man deler opp barnegruppa i forhold interesser.

Gjenbruksmaterialer

I barnehagen ser vi på gjenbruksmaterialer som ressurser. Vi bidrar til å redusere mengden avfall, samtidig som vi inspirerer til gjenbruk. Vi har over flere år jobbet i liten skala med gjenbruksmaterialer, som i hovedsak er ustrukturert materiale. Materialene er skred fra ulike type bedrifter, det kan være fliser,

kapp, tekstiler, lokk, bokser, deler av hardplast, tromler o.l.

Materialene bidrar til økt kreativitet og utforskning for barna, de er kjønnsnøytral og gir jenter og gutter samme muligheter. Barna kan få oppgaver knyttet til prosjektarbeid, der de skal lage f.eks. en skulptur. Eller de kan bruke materialene til forming eller i lek. Gjenbruksmaterialer bidrar til samarbeid i barnegruppen.

Vår måte å jobbe på skal gjenspeile seg i alt arbeidet vårt i løpet av dagen, ute og inne, og ikke bare når det er prosjektid. I hverdagen er det viktig at den voksne er bevisst sin rolle som støttespiller og veileder overfor barna. Dersom et barn ønsker å legge sammen tall, og man ser at det strever med å få det riktig, kan man sammen med barnet prøve ut ulike metoder. Det er viktig å bruke tid, og vi behøver ikke komme raskt til riktig løsning. Den voksne kan være til hjelp ved sortering og telling, uten å være den som gir svaret til barnet. Gjennom undring og samtale er vi med på å gi barna ny kunnskap.

For som Loris Malaguzzi sa:

**«Det man hører glemmer man,
det man ser husker man,
det man gjør forstår man».**

Progresjon:

Antall år i barnehage før skolestart kan variere. Likevel skal aktivitetene tilpasses og forbeholdes de enkelte aldersgruppene og det enkelte barn, slik at barna opplever mestringfølelse samtidig som de får noe å strekke seg etter.

Opplevelser, aktiviteter og utfordringer skal øke i takt med alder og modning.

Personalet har ansvar for at progresjonen finner sted, og personalet skal sørge for progresjon gjennom bevisst bruk av materialer, bøker, leker, verktøy og utstyr.

Vurdering:

Personalet vurderer jevnlig sitt arbeid gjennom refleksjon over egen praksis, slik at vi kan utvikle barnehagen som pedagogisk virksomhet. Avdelingsmøter, personalmøter og fagdager er arenaer for felles refleksjon over egen praksis. Alle felles aktiviteter vurderes og evalueres, og evalueringen brukes som utgangspunkt ved neste anledning. Barnas oppfatning av barnehagens innhold skal nedtegnes og være en del av vurderingsarbeidet.

I vurderingen ser vi på innholdet og arbeidsmetodene i forhold til målet. Vi kan stille oss spørsmål som: opplevde barna trygghet? kjente de at de selv fikk bestemme over innholdet og framgangen i prosjektet?

Vurderingen skal omfatte det enkelte barns utvikling og trivsel, og hvordan barnegruppa fungerer. I henhold til den vurderingen vi gjør, må vi tilpasse praksis og sørge for at alle i personalgruppa jobber i samme retning.

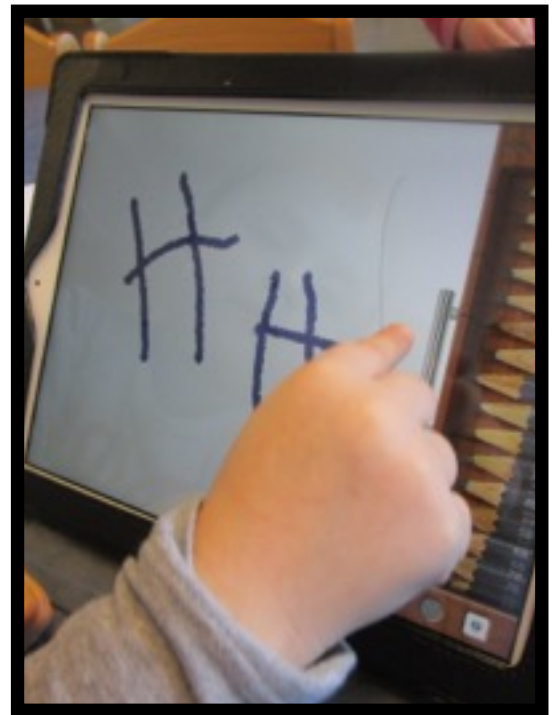
Dokumentasjon:

Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet handler om å synliggjøre praksis for foreldre, lokalmiljøet og kommunen som barnehagemyndighet. Vi bruker mye bilder, men også praksisfortellinger og film blir brukt. Dokumentasjonen brukes både sammen med barna, og innad i personalgruppen til refleksjon og til å fordype oss videre i temaer. Hva husker vi fra turen, ser vi nye ting når vi studerer bilder.

Barnehagens digitale praksis:

«Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn. Ved bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med barna. Samtidig skal digitale verktøy brukes med omhu og ikke dominere som arbeidsmåte. Barnehagen skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier.» (Rammeplanen 2017 s.44. Heretter kalt R17)

Å utøve digital dømmekraft innebærer bl.a å være bevisst kildekritikk, opphavsrett og ivareta barnas personvern. Barna skal bli kjent med bruk av passord, og personalet skal være gode rollemodeller. Barnehagen har utarbeidet egne fotoregler, som ligger ved bakerst i årsplanen.

Personalet skal også legge til rette for at barn, sammen med voksne får utforske, leke, lære og selv skape noe gjennom digitale uttrykksformer, for eksempel kan barna være med å lage film fra et prosjekt, eller vi tar med digitalt mikroskop på tur. Det digitale er ikke ved siden av det andre, men det er en del av det. Personalet bruker salaby.no og iktplan.no til innhenting av idéer og informasjon.

BARNEHAGENS INNHOLD:

Barns behov for omsorg:

«Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring. Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger.» (R17, s 19.)

Personalet skal møte alle barn med åpenhet, varme, interesse og vise omsorg for hvert enkelt barn. Man må da være sensitiv for det enkelte barns behov for omsorg. Vi fokuserer på det positive hos hvert enkelt barn. Det er ofte lurt å spørre et barn i en konfliktsituasjon om alternative handlingsmønstre, slik at man skaper refleksjon hos barnet selv. På denne måten unngår man å stigmatisere enkeltbarn i en negativ rolle. Det bidrar også til at barna lærer å vise omsorg for hverandre, og selv lærer å ta i mot omsorg, samt at barnet kan utvikle tillit til seg selv og andre. Barns evne til å vise og motta omsorg vil variere ut fra alder og utviklingsnivå, og personalet må hele tiden være bevisst hva det enkelte barn har behov for. I en konflikt er det viktig at vi snakker med barna og spør hva som har skjedd for å få belyst hendelsesforløpet. Vi oppfordrer barna til positive handlinger i konfliktsituasjoner, da vi mener at barna lærer mer gjennom gode forslag til løsninger, enn ved skyldfordeling.

Barns behov for ro og hvile følges også opp med soving, ute i vogn eller inne på madrass, samt hvilestund for de som ikke sover. Hvilestund kan være å lytte til lydbok, mindfulness, avspenningsøvelser, rolig bord-aktivitet eller lesestund.

Vi gjennomfører barnesamtaler med barna i barnehagen, tilpasset utifra barnas alder og modningsnivå. Dette gjøres spontant i en utetid, ved måltid og lignende, gjerne i forkant av en foreldresamtale, eller dersom det er tegn på mistriivsel.

To ganger i året har vi samtaler med barna om kroppsregler. Dette er for å gjøre barna kjent med at de har rett til å bestemme over egen kropp, og et språk til å melde fra dersom noe skjer. Bakerst i årsplanen ligger skjemaet vi bruker for begge typer samtaler. Disse samtalenes tilpasses også utifra alder og modningsnivå. Som supplement til kroppsreglene bruker vi også jegvet.no.

Barnehagen skal fremme danning

«Danning er mer enn utvikling, mer enn læring, mer enn omsorg, mer enn oppdragelse og mer enn sosialisering. Samtidig rommer danning alt dette.» (Rammeplanen 2011 s. 15.)

Danning er evnen til å reflektere over egne handlinger og væremåter. Gode dannelsesprosesser gir barna mulighet til å utvikle evnen til å se seg selv som et verdifullt medlem av et større fellesskap. Gjennom samspill, dialog, lek og utforsking skal barnehagen bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer.

Barnehagen skal bidra til at alle barna har det bra, og at barna blir sett på som god nok slik de er. Utestenging i lek, å kalle hverandre stygge ting, overse/ ikke svare når noen snakker til deg og ødelegge andres ting, er noe av det som kan gjøre

barnehagehverdagen utrygg for barn. Dette har vi har nulltoleranse for, og vi jobber kontinuerlig med å forhindre slik uønsket adferd gjennom tett voksen kontakt i hverdagen.

Barna speiler et mangfold av kulturer inn i barnehagen som vi vil ta del i. Vi har i tillegg en samisk, arktisk og nordnorsk kultur som vi ønsker å dele og utvikle. Personalet skal synliggjøre og fremheve mangfold og ulikhet som grunnlag for opplevelser, utforskning og læring. Vi skal arbeide for at hvert enkelt barn og forelder blir møtt med respekt og anerkjennelse.

Barn fra språklige og kulturelle minoriteter og urfolk skal få støtte til å være en del av både majoritets- og minoritetskulturen. Mangfoldet skal synliggjøres i opplegg og aktiviteter. På avdelingene har vi flagg og velkommen-skilt på de ulike språkene som er representert. Barn og voksne er nysgjerrige på hva ting heter på andre språk og på ulike tradisjoner barna har med seg. Vi innhenter tradisjoner, musikk og kunnskap fra foreldre og besteforeldre.

Vi vil skape et best mulig grunnlag for en personlig og kulturell identitet. Og vi vil formidle kulturverdier knyttet til tradisjoner, høytider, kunstnerisk uttrykk, fellesskapsformer og omsorg.

Samefolkets dag er 6. februar, og i denne perioden jobber vi med den samiske kulturen. Tromsø museum og Tromsø bibliotek blir besøkt og det tilbys et variert program i Samisk Uke.

Norges nasjonaldag er 17. mai. Vi forbereder oss ved å synge sanger, lære om flagget og nasjonaldrakter, og vi går i tog.

Barnehagen skal fremme læring

Med læring mener vi når barna tilegner seg kunnskaper eller gjør erfaringer som fører til ny innsikt og mestring.

«I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring». (R17 s. 22)
Vår pedagogikk bygger på den oppfatning at barn lærer gjennom daglige situasjoner, og det er viktig med sammenheng i det vi gjør. Barn lærer gjennom lek og samspill med andre barn og voksne. Barna har en iboende vilje og forutsetning for hele tiden å lære og utvikle seg. Barnet lærer gjennom bearbeiding av opplevelser og erfaringer som skjer i lek og samspill med andre barn og voksne.

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna skal få gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige

virksomhet, jf barnehageloven § 1 og § 3, Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art 12 nr 1. Barna skal jevnlig få muligheten til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen. (R17 s 27)

Barnehagen må legge til rette for medvirking utifra barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. De yngste barna som ikke snakker enda, uttrykker seg ved mimikk, lyder og gester. Det er viktig at vi kommuniserer godt med dem ved aktivt bruk av språket, og at vi jobber for å forstå deres kommunikasjon. Barnehagen må observere og følge opp alle ulike uttrykk og behov. Medvirking må ikke forveksles med medbestemmelse. Det innebærer at barn skal delta aktivt i utformingen av barnehagens innhold. Barn har rett til å få støtte i å uttrykke seg, bli synlige og ha en påvirkning i sin egen hverdag. Barna skal jevnlig få muligheten til aktiv deltagelse i planlegging og vurdering gjennom personalets ulike arbeidsmåter. Videre må barnehagen organiseres og planlegges slik at det gis tid og rom for barns innspill. Personalet forplikter seg på denne måten til å legge til rette for, og undre seg sammen med barna over det de viser interesse for å lære mer om. Vi jobber en del i små grupper, der vi lettere kan fordype oss i emner som vekker interesse hos enkeltbarn. Vi vil utnytte dagen slik at den gir barna varierte erfaringer og opplevelser.

LEK

Leken har en sentral plass i barnehagen. Vi tilrettelegger dagene slik at barna får mye tid og rom for uavbrutt lek. Vi ønsker å gi barna størst mulig råderett over sin egen hverdag. Barna leker sammen store deler av dagen og vi jobber for at de skal skape vennskap og vedlikeholde disse over tid. Leken er ungenes viktigste aktivitet og uttrykksform.

Til inspirasjon i leken vil vi bruke barnas erfaringer, og samtidig gi dem nye opplevelser gjennom turer og aktiviteter i barnehagen. Sanger, fortellinger og bøker gir leken innhold.

Vi skjermer barn som leker, slik at leken ikke oppløses. Samtidig jobber vi med at barna skal kunne inkludere andre i leken sin. Når barn har vanskelig for å komme inn i lek, har vi voksne ansvar for å hjelpe dem og gi dem ideer for hvordan de kan få bli med eller gå inn i leken sammen med dem. Personalet kan også være med i lek for å observere hva som rører seg i barnegruppa.

Når barna leker må vi voksne være observante å se hva barna er opptatt av, og hva vi kan gjøre for å gi dem ny inspirasjon til å videreutvikle leken de er i gang med. Vi kan være behjelpelig med å skaffe materiale de trenger, for eksempel å finne kappe til ridderen eller klosser til å bygge borg. Det er viktig at vi er bevisste og reflekterer over det som rører seg i barnegruppa, og viser barna at vi er der for dem. Vi legger tilrette for spennende og levende lekemiljøer, som kan endres ut ifra barnas interesser.

Vi ønsker å gi barna like muligheter i leken. Det er ikke «jente- og gutte leker», begge kjønn tilbys de samme typer leker. Personalet skal være gode rollemodeller og likestilt i sitt arbeid

Gjennom lek får barna:

- lære om sosialt liv og regler for samhandling.
- utforske omgivelsene sine, bearbeide opplevelser og løse problemer.
- avtale tema, avtale roller, vente på tur, inngå kompromisser, lære konfliktløsning og knytte vennskap.
- bruke sine sanser, sin intelligens, sin observasjonsevne, sitt språk og sin fantasi.
- uttrykke følelser, mestre/bearbeide vanskelige opplevelser.
- lære om innholdet i ulike roller, som mor, far, politi, postbud, butikkmedarbeider etc.
- lære noe om gleden og lysten som er forbundet med å utfolde egne krefter, uttrykke seg skapende.
- øke sitt selvbilde og «status» i forhold til de andre barna.
- lære av hverandre sosialt og språklig.

SOSIALT SAMSPILL, VENNSKAP OG FELLESKAP

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill.

Barnehagen skal arbeide for å gi det enkelte barn basiskvalifikasjoner som:

- å kunne ta og opprettholde kontakt med andre
- å utvikle positivt selvbilde og positiv holdning til egen læreevne
- å utvikle selvstendighet, kreativitet og fleksibilitet
- å kunne kommunisere på ulike plan, eks. i leken, under måltid, i påkledning og ved beskjeder
- å kunne ta andres perspektiv og se en sak fra flere synsvinkler
- å kunne samarbeide, ta hensyn til og vise omsorg for andre
- å lære seg og selv bidra til å utforme positive normer for samhandling

Dette er mål som barnehagen skal jobbe med på kort og lang sikt.

Vi vil at alle barna skal ha det bra og få venner å leke med mens de er i barnehagen. De skal kunne etablere vennskap og lære positive samspillmønstre. Enkelte ganger ser vi at barn kan slite med det sosiale samspillet. Det kan være vanskelig å opprettholde og å ta kontakt med de andre, eller de kan være i hyppige konflikter. Da kan det være nyttig å skjerme leken deres med ei lita gruppe barn, slik at de ikke har for mange å forholde seg til, eller at de blir forstyrret. Personalet er opptatt av å fokusere på de positive egenskapene til barna, og det de faktisk kan og har lært. Vi gir ros for det som er bra, da dette får positive ringvirkninger for barna. Vi må legge til rette for felles opplevelser som kan være med på å skape samhørighet og fellesskapsfølelse i barnegruppa.

Vi har alle ulike interesser, verdier og holdninger. Barna har lov til å si fra om det er noe de ikke vil være med på. Da er det viktig at vi som voksne er lyttende og aksepterende i vår holdning

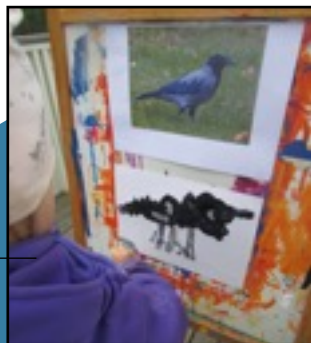

FAGOMRÅDENE

«Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold.» (R17 S 47)

Kunst, kultur og kreativitet

Vi vil eksperimentere og leke med uttrykk og materialer. Det gir skaperglede

Antall, rom og form

- Hvor mange?
- Hvem er størst?
- Hvem er lengst?

Etikk, religion og filosofi

Vi undrer oss om alt mellom himmel og jord.

Kommunikasjon, språk og tekst

Bruk av konkreter er med på å forsterke språkforståelsen

OMSORG LEK OG LÆRING

Natur, miljø og teknologi

- Hvis vi blir glade i naturen ønsker vi å bevare den når vi blir store

Nærmiljø og samfunn

Barnehagen hører til i en sammenheng og er en del av vårt nærmiljø

Kropp, bevegelse, mat og helse

Vi drar på fine turer i skog, fjære og fjell

Kommunikasjon, språk og tekst

All samhandling er kommunikasjon. Å utvikle språket, både verbalt og non-verbalt, er derfor av stor betydning. Gjennom språket lærer barn å forstå verden, og får en økende innsikt i seg selv. Språket gir identitet og tilhørighet. Den gir innpass i lek og den er et redskap for å løse konflikter. Kommunikasjon er avgjørende for den intellektuelle, emosjonelle og sosiale utvikling. De voksne er forbilder for barnas bruk av språk, og må derfor være bevisst på hvordan de kommuniserer med barna.

I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. De skal få muligheten til å leke med språk, symboler og tekst og stimuleres til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling.

Personalet skal invitere til utforsking av både muntlige språk og skriftspråk, som lekeskrift, tegning og bokstaver, videreutvikling av begrepsforståelse, bruk av rim, regler, rytme og lyder, presentere et mangfold av eventyr, fortellinger og sang.

Utforsking av skriftspråket

Kropp, bevegelse, mat og helse

Barn er fysisk aktive og de uttrykker seg mye gjennom kroppen. Grunnleggende motoriske ferdigheter og god fysisk- og psykiskhelse utvikles i barnehagealder, og barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan få bevegelseserfaringer, ute og inne. Gjennom kroppslig mestring utvikler barn en positiv selvoppfatning og bevissthet om kropp og helse.

Barnehagen skal bidra til gode vaner og sunt kosthold, herunder god hygiene og variert kost.

Barna skal inkluderes i aktiviteter der de kan få være i bevegelse, lek og sosial samhandling og oppleve motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger, slik at de får en positiv oppfatning av seg selv. Barnehagen skal bidra til at barna blir kjent med kroppen sin og utvikler bevissthet om egne og andres grenser, og at de blir kjent med egne følelser.

Gjennom arbeid med fagområdet skal barna få mulighet til å sanse, oppleve, leke, lære og skape med kroppen som utgangspunkt. Gjennom medvirkning i mat- og måltidsaktiviteter skal barna motiveres til å spise sunn mat og få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse.

Egen produserte grønnsaker smaker godt!

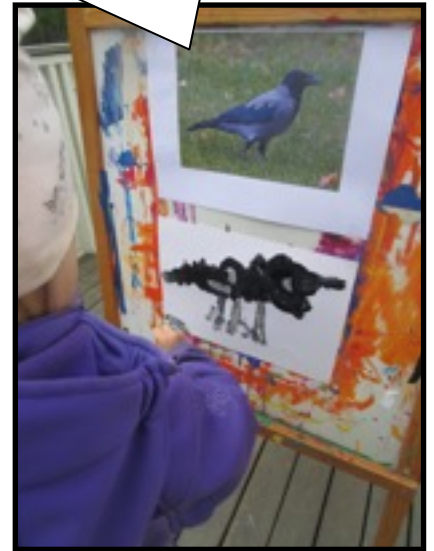

Kunst, kultur og kreativitet

Kreative aktiviteter er en del av barnehagens hverdag. Barna får estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former, og på måter som gir rom for utforsking, fordypning og progresjon. Et mangfold av kulturuttrykk vil gi barn verdifulle inntrykk, og lære dem å uttrykke seg gjennom de mange kulturelle språk. Barnekulturen utvikles gjennom leken, og barnehagens oppgave blir å utvikle, bevare og stimulere barnets nysgjerrighet og forskertrang så rikt og allsidig som mulig ved bruk av billedkunst og kunsthåndverk, musikk, dans, drama, språk, litteratur, film, arkitektur og design. Kulturelle opplevelser og å skape noe felles, bidrar til samhørighet.

Dette skjer gjennom at barna har tilgang til ting, rom og materialer som støtter deres lekende og estetiske uttrykksformer, tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede, bearbejder inntrykk og følelser, og at barna får bruke ulike teknikker, materialer, verktøy og teknologi til å uttrykke seg estetisk.

Vi uttrykker oss gjennom mange kulturelle språk

Natur, miljø og teknologi

Naturen gir rom for et mangfold av opplevelser og aktiviteter til alle årstider og i all slags vær. Friluftaktiviteter og utelek er en del av barnehagens hverdagsliv. Vi skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med den som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider. Vi ønsker at barna kan bli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, samt at barna lærer seg å bruke ulike redskaper og teknologier.

Nærmiljøet gir muligheter for ulike erfaringer i forhold til å lære om samspill i naturen og mellom mennesket og naturen, slik at vi kan bevare et biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling.

Vi lærer å ha respekt for bålet

Antall, rom og form

Ved å oppdage, utforske og skape strukturer, hjelper vi barna til å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet. Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende.

Gjennom lekende og undersøkende arbeid med sammenligning, sortering, plassering, orientering, visualisering, former, mønster, tall, telling og måling, får barna erfaringer med matematiske begreper. Barna kan bruke kroppen og sansene for å utvikle romforståelsen og digitale verktøy kan være en motivasjonsfaktor for matematisk tenkning. Det handler også om å stille spørsmål, resonnerer, argumentere og søke løsninger.

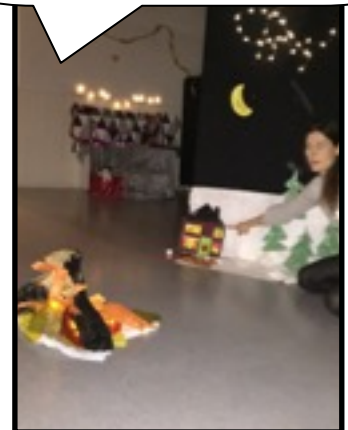
Vi oppdager matematikk i dagliglivet.

Etikk, religion og filosofi

«Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi. Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett. Gjennom å samtale om og undre seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål skal barn få anledning til selv å formulere spørsmål, lytte til andre, reflektere og finne svar. Slik skal barnehagen bidra til å legge grunnlag for kritisk tenkning og dømmekraft.» (R17 s. 54)

Felleskap rundt julefortelling

Nærmiljø og samfunn

Gjennom utforsking, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden. I barnehagen skal barna få kunnskap om og erfaring med lokale tradisjoner, samfunnsinstitusjoner og yrker, slik at barna kan oppleve tilhørighet til nærmiljøet

Gjennom barns erfaring med medvirkning i barnehagen, får de en første kjennskap til demokratiske prinsipper og en begynnende kjennskap til menneskerettighetene. Barnehagen skal utvikle forståelse for ulike tradisjoner og levesett, herunder samiske tradisjoner og nasjonale minoriteter.

Vi lærer om samiske tradisjoner.

SAMARBEID MELLOM HJEM OG BARNEHAGE

Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling.

Foreldrenes medvirkning er nedfelt i barnehageloven og Rammeplanen. Foreldre skal ha mulighet til innflytelse gjennom samarbeidsutvalg, foreldremøter og foreldresamtaler. Personalet har daglig kontakt med foreldrene i bringe- og hentesituasjonen. Dette er fine anledninger til å snakke om hvordan barnet har det i barnehagen og hjemme. Personalet informerer om hva vi jobber med, og på ukeplanen finner både foreldre og ansatte informasjon om hva som skal skje inneværende uke.

Vi gjennomfører foreldresamtaler på høsten og våren, der en av samtalene er valgfri. På foreldresamtalene snakker vi om hvordan barna har det i barnehagen og hjemme, barnets sosiale-, motoriske-, språklige utvikling, leken og om hva som har skjedd i perioden. Det er også en arena for å drøfte tiltak som eventuelt skal iverksettes. Barnehagen samarbeider med helsestasjon og PPT der det er hensiktsmessig. Dersom det opprettes et slik samarbeid, skjer det etter samtykke fra foreldrene.

Hvert år har vi minimum to foreldremøter. Disse brukes både til informasjon, og for at foreldrene skal få medvirke i pågående prosjekter eller annet som rører seg i barnehagen. I tillegg har vi foreldremøte for nye foreldre, før barna starter i barnehagen.

Barnehagen har et samarbeidsutvalg (SU) som består av en foreldrerepresentant fra hver avdeling og 3 ansatte. SU fastsetter årsplanen for barnehagens pedagogiske virksomhet og har rett til å uttale seg i saker som er av viktighet for barnehagens innhold, virksomhet og forholdet til foreldrene. Det kan påpeke overfor eier om barnehagen ikke drives innenfor de rammene som settes av gjeldende lover, forskrifter, rammeplan for barnehager, barnehagens vedtekter og budsjett. SU er valgkomité for medlemmer til eierstyret.

Foreldrerådet består av alle foreldrene i barnehagen og ledes av foreldrerepresentantene. Styrer kontakter foreldrerepresentantene før høstens første foreldremøte, for å avtale tidspunkt for foreldrerådsmøte i etterkant av foreldremøtet.

Vi har foreldrekaffe noen ettermiddager i året. Dette er ei fin anledning for foreldrene og personalet til å bli bedre kjent med hverandre, og foreldrene får sett hva vi jobber med på avdelingen. Foreldrene er også velkommen inn på avdelingene i hverdagen, der kan man se hva det jobbes med av prosjekter og lek.

Barnehagen jobber for å oppnå god kontakt med foreldrene, slik at vi kan samarbeide om å gi barna et best mulig tilbud i barnehagen.

Taushetsplikt, opplysningsplikt og politiattest

Alle som jobber i barnehagen er pålagt taushetsplikt og må skrive under på et taushetsløfte i forhold til informasjon vedrørende barn, de foresatte og personalet. Videre må alle som jobber i barnehagen legge fram politiattest ved tiltredelse. Attesten skal vise om vedkommende er siktet, tiltalt eller dømt for seksuelle overgrep. Barnehagen har en lovpålagt opplysningsplikt til barnevernet som gjelder forhold de blir kjent med der barns helse og utvikling står i fare.

PLANER FOR OVERGANGER

Når barnet begynner i barnehagen

Vi ønsker å legge til rette for en trygg og god start i barnehagen, og dette skjer i samarbeid med foreldrene. Vi tilpasser rutiner og organiserer tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Vi har tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære.

Overganger innad i barnehagen

Det er viktig at både barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna, personalet og nye rutiner når barna bytter avdeling. I tiden før barnet bytter avdeling, er barna på leke- og lunsj besøk for å bli kjent.

Barnehage- skole

Det skal legges til rette for at barn kan ta avskjed med barnehagen på en god måte, glede seg til å begynne på skolen, og oppleve at det er en god sammenheng mellom barnehage og skole. Barnehagen skal, i samarbeid med skolen, legge til rette for at dette skjer. I barnehagen skal barna bli introdusert for bøker, leker og spill, som også finnes i skole og SFO. Ved behov for tilrettelegging for enkeltbarn, gjøres det i nært samarbeid med barnets foresatte.

Siste året i barnehagen er barna med i Hakkespettklubben. Formålet med klubben er at barna skal ha et spennende siste år i barnehagen, der de utvikler selvstendighet og bygger samhold innad i gruppa. Barns medvirkning er sentral og de får være med å planlegge innholdet i klubben. Barna kan fordype seg i prosjekter, eller de kan leke med tall, bokstaver og begreper. Hakkespettklubben drar på tur sammen, og ei felles avslutning på våren. Det siste halve året er de med i Vennsksapsgrupper med alle barna som de skal begynne på skolen sammen med. De kommer da fra alle barnehagene i området og de har 6 treff fra mars til juni. Flere av møtene legges til skolene/ skolegårdene, slik at barna får bli godt kjent med skoleområdet. Det blir også besøk inne på skolene og Sfo. Det siste året i barnehagen skal barna få kjennskap til boken «Bukkene Bruse begynner på skolen», spillet «Se hva jeg kan» og leken «knutemor». Dette er noe av det de vil bruke i vennskspsgruppetreffene, og noe barna vil møte igjen når de begynner på skolen.

Egen mal for planlegging av vennskspsgruppene finnes i alle barnehagene i Hamna.

TRADISJONER

Barnehagen har opparbeidet seg en del tradisjoner, som vi ønsker å fortsette med. Noen av tradisjonene er kun for barna, men flere er også for foreldre og søsken, slik at barna får vise frem litt av sin hverdag til familien sin, men også for at foreldrene kan få mulighet til å bli kjent med foreldrene til sitt barns venner.

Solfest

Det er soldag i Tromsø 21. januar. Denne markerer vi i barnehagen ved å forberede solfest. På soldagen har vi samling ute, der vi snakker med barna om hvorfor sola har vært borte og hvorfor den er tilbake. Etterpå koser vi oss med boller og kakao.

Utkledningsdag

Vi finner utkledningsklær og tilbehør i barnehagen og kler oss ut, og har fokus på lek og samhold.

Vinteruka

I mars har vi vinteruke med uteaktiviteter hele uka. Vi legger opp til varierte aktiviteter som skigåing, leker, snøskulpturer o.l. Uka avsluttes med grilling og foreldrekafe.

Påsken

Vi synger sanger, leser bøker og forteller historier både med religiøst og ikke religiøst innhold. Hver avdeling velger sin måte å jobbe på. Påsken symboliserer nytt liv – et gladbudskap. Påskekyllinger er en sentral del av den norske påskefeiringen, og ungene får tilbud om å lage påskepynt. Det er viktig at vi voksne er åpne for ungers meninger og livssyn. Vi har felles påskelunsj for barna før påskeferien.

Sommerfest

I midten av juni inviteres foreldre, søsken og besteforeldre til sommerfest ute i barnehagen. Vi serverer hjemmelaget lapskaus og kaffe og kaker til dessert. Ungene er med på å forberede festen ved å pynte bordene med blomster og lage serveringsboder.

I tillegg har vi en sommerfest for barnehagene i Tromsø2020. Denne arrangerer vi ved lavvoen vår, der vi lager natursti med oppgaver og aktiviteter. Etterpå griller vi lunsj sammen.

Høst fest

FN-dagen markers i oktober, og i den forbindelse har vi utendørs foreldrekafe. Vi viser frem noe av det vi har jobbet med i løpet av høsten.

Utstillingen «Lys i mørketid»

Vi feirer starten på mørketiden i november. Barnehagen og nettverket Tromsø 2020 arrangerer da utstillingen «Lys i mørketid» i sentrum. Vi lager lykter som vi tar med til byen, og som der blir en del av en spiral. Utstillingen pleier å stå ute i to dager, alle foreldre anbefales å ta turen til byen på ettermiddagen for å se.

Jula:

Vi synger sanger, leser bøker og forteller historier både med religiøst og ikke religiøst innhold. Hver avdeling velger sin måte å jobbe på. For personalet er det viktig å være obs på forskjellige livssyn. I noen familier vil det være en selvfølge at det er en religiøs profilering på julehøytiden, mens hos andre er dette elementet fraværende. Vi voksne må la det være rom for begge deler.

I desember har vi ulike juleaktiviteter. Barna får mulighet til å lage julepynt og julegaver, her er prosessen minst like viktig som det ferdige produktet. At ungene har det fint når de jobber, at de selv får lage ting ut fra sine forutsetninger og ønsker, er minst like viktig som det de får med seg hjem. Ungene må få anledning til å lage sitt produkt på sin måte. Dvs at vi ikke skal rette på det de gjør eller presentere ferdige maler de skal etterligne.

Luciadagen er 13. desember. Dette markerer vi med Lucia tog i barnehagen. Ett av de eldste barna er Lucia. Foreldrene er velkommen til å være sammen med oss da.

Før jul har vi nissefest. Da kler alle seg i røde klær og nisselue. Vi samles i storsalen til fellessamling. Nissen kommer på besøk, vi går rundt juletreet og vi spiser grøt.

Fødselsdager

Når et barn har fødselsdag blir det markert på hver avdeling ved at personalet lager bursdagskrone til barnet, og noe godt å spise. Barnet får velge om det vil ha smoothie, saftis eller fruktsalat.

Bursdagsinnbydelser deles ut hjemmefra. Adresseliste over barnegruppene deles ut hver høst dersom foreldrene ønsker det.

Dato	Møte / aktivitetsplan 2019	Ansvarlig
16. januar 2020	Eierstyremøte kl 1930-2100	Styrer
21. januar 2020	Solfest	Ulvehiet
28. januar 2020	Personalmøte kl 1700-2000	Styrer/ Ped.ledere
6. februar 2020	Samefolketsdag	
13. februar 2020	Foreldrerådsmøte og foreldremøte kl 1730-1930	Styrer/ Ped.ledere/Su
21. februar 2020	Utkledningsdag	Revehiet
25. februar 2020	Eierstyremøte kl 1930-2100	Styrer
10. mars 2020	Personalmøte kl 1700-2000	Styrer/ ped.ledere
10. mars 2020	Barnehagedagen	Personalet
19. mars 2020	Årsmøte kl 1600-1700	Eierstyret
16.- 20. mars 2020	Ski og aktivitetsuke	Bjørnehiet
20. mars 2020	Foreldrekafe utendørs	Ped.ledere
31. mars 2020	Personalmøte kl 1700-2000	Styrer/ Ped.ledere
03. april 2020	Påskelunsj for alle barna	Personalet
21. april 2020	Eierstyremøte kl 1930-2100	Styrer
22. april 2020	Personalmøte kl 1700-2000- Felles med nettverket	Styrer/ Ped.ledere
30. april 2020	Fagdag- barnehagen er stengt	Styrer/ Ped.ledere
17. mai 2020	Barnehagetog i sentrum	Styrer/ SU
22. mai 2020	Fagdag- barnehagen er stengt	Styrer/ ped.ledere
2. juni 2020	Eierstyremøte kl 1930-2100	Styrer
Juni 2020	Dugnad. En ettermiddag i begynnelsen av juni kl 1630-2000	Styrer/ ped.ledere
10. juni 2020	Sommerfest for Tromsø2020 kl 1000-1400	Ped.ledere
11. juni 2020	Foreldremøte for nye foreldre kl 1900-2030	Styrer/ Ped.ledere
11. juni 2020	Besøksdag for nye barn kl 10-12	Styrer/ ped.ledere
18. juni 2020	Sommerfest med foreldrene kl 1500-1700	Alle
25. august 2020	Personalmøte kl 1700-2000	Styrer/ Ped.ledere
07. september 2020	Eierstyremøte kl 1930-2100	Styrer
17. september 2020	Foreldrerådsmøte og foreldremøte kl 1730-1930	Styrer/ Ped.ledere/Su
08. og 09. oktober 2020	Fagdag- barnehagen er stengt	Styrer/ ped.ledere
19. oktober 2020	Eierstyremøte kl 1930-2100	Styrer

22. oktober 2020	Foreldrekafe utendørs	Revehiet
16.november 2020	Fagdag- barnehagen er stengt	Styrer/ ped.ledere
24. november 2020	Utstillingen «Lys i mørketid»	Personalet
30. november 2020	Eierstyremøte kl 1930-2100	Styrer
9. desember 2020	Luciafeiring- i lavvoen	Ulvehiet
16. desember 2020	Nissefest kl 1000-1300	Bjørnehiet

OM BARNESAMTALER

Barna skal ha et godt og inkluderende læringsmiljø. Ingen barn skal utsettes for mobbing eller for krenkende ord og handlinger verken fra andre barn eller voksne.

Dette barnesamtalskjemaet kan som et ledd i arbeidet med å skape et godt læringsmiljø, benyttes, som et utgangspunkt, for å undersøke om barna trives i barnehagen. En barnesamtale er en samtale mellom barnet og en voksen der barnet får snakke om lek og trivsel i barnehagen. Samtalen kan skje i formelle samtaler/ møter mellom barn og voksen, eller i uformelle samtaler f.eks ved matbordet eller i ei påkledning

Referatet fra samtalen vil bli gjennomgått på foreldresamtalen og arkiveres i barnets mappe.

Hilsen _____

Pedagogisk leder

Barnesamtalen

Dato:

Barnets navn:

Avdeling:

Alder:

Navn på gjennomfører av samtalen:

1. Kan du fortelle hva du bruker å gjøre i barnehagen?
2. Kan du fortelle meg om leken i barnehagen?
  1. Hva leker du ute / inne?
  2. Hvem leker du med?
  3. Hvem liker du best å leke med?
  4. Er det noen du ikke vil leke med? (fortell mer om det)
  5. Er det noe du ikke vil leke?(fortell mer om det)
3. Hvem bestemmer i leken?
4. Kan du fortelle meg om det å være en god venn?
5. Kan du fortelle meg om det å ha en god venn?
6. Hvem er gode venner i barnehagen?
  - a. Har du en god venn?
7. Er det noen som erter deg i barnehagen? Hvis ja, hva synes du om det?
  - a. Hva gjør de voksne da?
8. Forteller du det til de voksne?
9. Er det noe annet du har lyst til å fortelle meg?

Samtaler med barn om kroppsregler

- 2 ganger per barnehageår skal vi gjennomføre samtaler med barna om kroppsregler.
- Det skal bestandig være to voksne tilstede under disse samtalene, og det må være minst en barnehagelærer. Det skal heller ikke være de samme to voksne som har begge samtalene.
- Innholdet i samtalene skal være:
  - Hva som er gode/ dårlige hemmeligheter.
  - Hvilke grenser har vi for egen kropp. Det å respektere hverandres grenser.
  - Det er lov å rope eller skrike dersom noen gjør noe mot en som man ikke vil.
  - Snakke med barna om hvilke situasjoner det er naturlig/ unaturlig å kle av seg. (eks skifte fordi man er blitt våt ute, men ikke når man bygger hytte med putene.)
  - Hva er lov/ ikke lov, og hva kan ulovligheter føre til.
  - Hvem kan man fortelle til om man har en dårlig hemmelighet.
  - Det er aldri et barn sin feil om et overgrep har skjedd.
- Med de yngste barna (Revehiet) må man forenkle innholdet utifra alder. Der kan man f.eks snakke om egne grenser, hvordan vi skal respektere et «nei».

Barnehuset har utarbeidet noen **kroppsregler** som vi bruker.

Kroppsregel 1:

Ingen får skremme, true eller gjøre vondt mot barn eller voksne. En får heller ikke å slå, klype, lugge, holde eller andre ting som gjør vondt. Man får ikke true noen med å slå. Voksne får ikke skremme, true eller slå andre voksne. Det er forbudt!

Kroppsregel 2:

Tissen, rumpa og puppen kan vi kalle private deler. Ingen får ta på våre private deler hvis vi ikke vil eller forstår hvorfor.

Kroppsregel 3:

Det er de voksne som skal vite hva som er rett og hva som er lov. Hvis barn vil noe som ikke er rett, skal de voksne si nei.

Kroppsregel 4:

Ingen kan tvinge et barn eller be barnet om å få røre på barnets tiss, rumpe eller pupper. Det er forbudt!

Kroppsregel 5:

Voksne kan røre tissen eller rumpa til et barn hvis barnet skal få hjelp. (eks stell, eller hjelp fra legen.) Den voksne skal forklare for barnet hvorfor.

Kroppsregel 6:

Det er ikke lov å mase eller true om å gjøre noe med kroppen til andre barn. Man får ikke gjøre noen vondt. Man må være sikker på at den andre vil bli tatt på.

Kroppsregel 7:

Man kan røre sine egne "private deler" om en er alene og det kjennes bra.

Foreldresamtale skjema

	Personalets vurdering	Foreldrenes vurdering
<p>Rutinesituasjoner:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Henting/bringing 2. Måltider 3. Stelling (bleieskift/potte) 4. Legging / hviling 5. Rydding 6. Av- og påkledning 7. Samlingsstund		
<p>Lek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hva liker barnet å leke med 2. Hvem leker barnet med? 3. Tar barnet initiativ til aktivitet? 4. Utelek 5. Samspill med andre barn i lek 6. Konsentrasjon		

	Personalets vurdering	Foreldrenes vurdering
Sosialt samspill 1. Hvordan tar barnet kontakt med andre barn? 2. Hvordan tar barnet kontakt med voksne? 3. Hvordan forholder barnet seg til konflikter? 4. Vente på tur?		
Uttrykk for følelser 1. Trygghet / utrygghet 2. Hvordan uttrykker barnet følelser? 3. Empati		
Språk 1. Kroppsspråk-gjøre seg forstått 2. Ordforråd 3. Bruk av spåket 4. Begrepsforståelse		
Motorisk: 1. Finmotorikk 2. Grovmotorikk / turer		

	Personalets vurdering	Foreldrenes vurdering
Samarbeid 1. Får foreldre nok informasjon? 2. Føler foreldre seg trygg? 3. Innfrir barnehagen forventningene?		

RUTINER FOR FOTOGRAFERING AV BARN I BARNEHAGEN

Personalet kan ta bilder av barn for å bruke i barnehagens pedagogiske dokumentasjoner, der foreldre har gitt samtykke til det.

Med fotografering menes all fotografering, med filming og lydopptak.

Personalet må alltid bruke barnehagens fotoutstyr og kan ikke ta bilder med egen mobiltelefon, fotoapparat eller privat kamera av noen art. Bruk av private sosiale medier som snapchat, facebook eller personlige nettskyer som Dropbox eller Onedrive, er ikke tillatt.

Barn har rett til privatliv og vi vurderer alltid om bilder kan virke krenkende, for eksempel pinlige bilder og gråt og snørr.

For å unngå misbruk av bilder, skal vi unngå nakenhet og lettkledd barn.

Bilder publiseres av pedagogiske ledere og styrer.

Før vi bruker bilder må vi vise ekstra varsomhet, vi spør oss selv:

- Er dette et hyggelig bilde som barn og foreldre også vil like å se om 10 år?
- Ville du lagt ut et bilde av en voksen i samme situasjon?
- Ville du lagt ut dette bildet dersom det var av ditt barn?

Alle bilder skal lagres i Bilder-mappa på barnehagens datamaskin. Bilder slettes etter hvert barnehageår. Bilder som ikke er av barn og som du ønsker å beholde, må lagres et annet sted.

Det er ikke anledning å lagre bilder andre steder enn på barnehagens stasjonære datamaskiner, eller på minnepenner tilhørende barnehagen. Minnebrikkene i barnehagens kamera slettes hvert kvartal.

Samtykkeskjema

Jeg/vi tillater for vårt barn, ...,
følgende:

Tur utenfor barnehagens område	Ja	Nei
Reise med buss / taxi med forskriftsmessig sikring	Ja	Nei
Reise med 9-seter, der egen ansatt er sjåfør med forskriftsmessig sikring	Ja	Nei
Video / foto til internt bruk i barnehagen	Ja	Nei
Bruk av foto på barnehagens lukkede nettside	Ja	Nei
Bruk av foto på barnehagens nettside	Ja	Nei
Bruk av foto på barnehagens Facebookside	Ja	Nei
Stå på adresse-og telefonliste. Distribueres til foreldrene i barnehagen.	Ja	Nei
At mitt barn kan fotograferes / videofilmes etter henvendelse fra pressen	Ja	Nei

Ved å signere dette skjema garanterer jeg/vi at bilder, video og lignende jeg/vi tar i barnehagen, hvor andre enn egne barn portretteres, kun skal brukes privat, og ikke bli lagt ut på Internett. Det gjelder alle muligheter: Facebook, YouTube, Twitter, Instagram, blogger osv. Denne avtale begrenser ikke avtale mellom foreldre / foresatte om publisering. Overstående samtykke gjelder så lenge barnet går i denne barnehagen, dersom ikke andre beskjeder blir formidlet til barnehagen fra de foresatte. Det gjøres oppmerksom på at gitte samtykker til en hver tid kan kalles tilbake.